

Rašinys

Kultūra skleidžiasi per kūrybą ir tarnavimą bendruomenei

Lukas Paliukas, 11 klasė

Mokytojos Lolita Narbutienė ir Rūta Petkuvienė, Šiaulių Simono Daukanto gimnazija

„Kultūra“ yra labai plati sąvoka, apimanti labai daug sričių. Ja apibendrintai įvardijama daug dalykų, kuriuos žmogus sukūrė naudodamas proto ir vaizduotės galią. Menas (knygos, paveikslai, tapybos darbai, muzikos kūriniai, teatro spektakliai), mokslas, etika, filosofija – visa tai priklauso kultūrai. Kultūra kuriasi ir skleidžiasi čia ir dabar, ji tarsi visų. Bet kartu kultūros sklaida priklauso ir nuo istorijos laikotarpio, kartais net nuo asmenybės pasaulėžiūros. Taigi, kaip kultūra skleidžiasi per kūrybą ir tarnavimą bendruomenei?

Pirmiausia, kultūra skleidžiasi aktyviai dalyvaujant bendruomenės gyvenime. Dalyvaujant jame gimsta labai daug naujų idėjų, kurias galima įgyvendinti bendromis pastangomis, pavyzdžiui: įrengti parką, surengti tam tikros dienos paminėjimą, pastatyti kultūrinės reikšmės pastatą, kuris būtų naudojamas šventėms, koncertams ir taip toliau. Visa tai padeda skleisti kultūrai, ją puoselėja. Tarnavimas bendruomenei padeda atrasti naujų idėjų, savitą santykį su aplinka ir taip gali gimti literatūriniai šedevrai. Vienas toks šedevras taip pat buvo parašytas žmogaus, kuris tarnavo bendruomenei, - tai yra J. V. Gėtės, Apšvietos laikotarpio politiko ir humanisto, vieno iš svarbiausių vokiečių rašytojų. Tarnaudamas bendruomenei jis ne tik nuveikė daug puikių darbų - rūpinosi švietimu, kelių tiesimu, bet ir parašė šedevrą, viso savo gyvenimo darbą - dviejų dalių filosofinę poetinę tragediją „Faustas“. Jos pabaigoje itin ryškiai perteikiama tarnavimo bendruomenei idėja. Pagrindinis dramos veikėjas Faustas ne iš karto ją atranda, o tik po daugelio metų ieškojimo ir klaidžiojimo nuodėmių klystkeliais. Doktoras Faustas kūrinio pradžioje pasako mintį, kad jeigu velnias Mefistofelis, kuris geidžia jo sielos, išgirs jį sakant: „Sustok, akimirka žavinga“, - tai turėtų reikšti, kad Faustas rado laimę. Tada daktaro siela atiteks Mefistofeliui. Lažybos taip ir nelaimimos. Faustas, kurio nerimastinga siela trokšta vis naujų dalykų, gyvenimo pabaigoje ištaria tuos žodžius, bet tik žvelgdamas į ateitį, tai yra, kad galėtų jaustis laimingas, jei jo darbai atneštų gerovę žmonėms. Tai įvyktų ne dėl kažkokių materialinių dalykų, kaip būtų galima pamanyti. O ką gi velnias gali daugiau suteikti negu nuodėmės galimybę ar materialinius dalykus? Ši frazė, po kurios Faustas miršta, susiejama su tarnavimu bendruomenei - patyręs daug įvairių malonumų doktoras Faustas supranta, kad neprasminga vadovautis tik asmeniniais tikslais, kad tikrasis gyvenimo kelias, teikiantis pilnatvę, yra būti naudingam bendruomenei. Dėl to galime daryti išvadą, kad tarnavimas bendruomenei yra svarbus veiksnys kiekvieno asmens gyvenime, nes brandi asmenybė dalijasi idėjomis su kitais bei stengiasi pagerinti visuomenės gyvenimą. Faustas padėjo žmonėms - taip skleidė gerumo kultūrą. Akivaizdu, kad kultūra skleidžiasi aktyviai dalyvaujant bendruomenės gyvenime.

Kita vertus, kultūra skleidžiasi per kūrybą. Kūrybingas žmogus prisideda prie kultūros savo darbais. Kultūra pasireiškia per meną, ir talentingas kompozitorius ar dainininkas perduoda savo vaizduotės vaisius plačiajai auditorijai, ir tai gali paveikti kultūros vystymosi spartą. L. da Vinčis buvo labai įvairiapusio talento žmogus, išradęs daug įvairiausių dalykų. Be to, buvo žymus dailininkas. Jis savo laikmečio kultūrą paskatino šoktelti laipteliu aukščiau, ir iki šiol mes žavimės šio išskirtinio menininko, išradėjo darbais.

Apie labai kūrybingą žmogų, tik neturėjusį palankių aplinkybių atskleisti talento rašo ir XX a. pradžios rašytojas, diplomatas Ignas Šeinius romane „Kuprelis“. Pagrindinis kūrinio veikėjas Kuprelis, malūnininkas, jaunystėje buvo vargonininkas. Tuo metu, XIX a. pabaigoje, bažnyčiose giedodavo tik lenkiškai, tačiau Gundė, mergina, kuria jaunas vargonininkas žavėjosi, sumanė pradėti giedoti lietuviškai. Olesį - Kuprelį - patraukė jos idėja. Kai bažnyčioje nuskambėjo lietuviška giesmė, nešama aukštyn vargonų muzikos, rodos, net vargo prislėgti žmonės išsitiesė, tarsi šviesiau visiems pasidarė. Taip jaunimas prisidėjo prie lietuviškos kultūros puoselėjimo. („Reikia Lietuvą pamažu gaivinti, atsargiai krapštyti iš miego.“) teigė kunigas sakydamas pamokslą. Tai įrodo, kad ryžtingumas ir kūrybiškumas yra svarbiausios savybės, norint skleisti kultūrą. Juk be kūrybiškumo žmogus tampa ribotas, darantis tik žinomas užduotis, tačiau neimprovizuojantis, nebandantis nieko nauja. Kuprelio giedojimas bažnyčioje lietuvių kalba padėjo skleisti kalbą, o ji, kaip žinoma, yra svarbi kultūros dalis. Taigi kultūros skleidimasis kartais prasideda ir sąmoningu gimtosios kalbos vartojimu, atveriančiu platesnę erdvę tautiečių dvasingumui.

Apibendrinant galima pasakyti, kad kultūra skleidžiasi labai įvairiai. Tačiau kultūra daug prasmingiau skleidžiasi per kūrybą bei tarnavimą žmonėms. Šios dvi sritys labai svarbios kultūros sklaidai, kadangi jos yra labiausiai pastebimos visuomenės.